

LIETUVOS APELIACINIS TEISMAS

AKTUALI PRAKTIKA CIVILINĖSE BYLOSE

2026 m. kovo–birželio mėn.

1. CIVILINĖ TEISĖ

Dėl sandorių pripažinimo negaliojančiais CK 1.82 straipsnio pagrindu (sandoriai prieštarauja juridinio asmens teisnumui)

Aptariamoje byloje ginčijamų sutarčių sudarymo metu stebėtojų tarybos kompetencija ir sprendimų priėmimo tvarka reglamentuojamos Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo (toliau – ABĮ; redakcija, galiojusi nuo 2022 m. gegužės 1 d.) 32 straipsnyje. Šio straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad stebėtojų taryba neturi teisės šio įstatymo ir bendrovės įstatų jos kompetencijai priskirtų funkcijų pavesti ar perduoti vykdyti kitiems bendrovės organams, o 8 dalyje nurodyta, kad stebėtojų tarybos narys savo valią – už ar prieš balsuojamą sprendimą, su kurio projektu jis susipažinęs, – gali pranešti balsuodamas raštu ar elektroninių ryšių priemonėmis, jeigu užtikrinamas perduodamos informacijos saugumas ir galima nustatyti balsavusio asmens tapatybę. Valdybos sprendimų priėmimo tvarka aptariama ABĮ 35 straipsnyje, kurio 4 dalyje nurodyta, kad valdybos narys savo valią – už ar prieš balsuojamą sprendimą, su kurio projektu jis susipažinęs, – gali pranešti balsuodamas iš anksto raštu ar elektroninių ryšių priemonėmis, jeigu užtikrinamas perduodamos informacijos saugumas ir galima nustatyti balsavusio asmens tapatybę.

Vadinasi, ABĮ nustatyta stebėtojų tarybos ir valdybos sprendimų priėmimo forma yra balsavimas raštu arba elektroninių ryšių priemonėmis. Sprendimų priėmimas žodžiu ar juo labiau konkludentiniais veiksmais nei ABĮ, nei bendrovės įstatuose neįtvirtintas. Taigi, argumentai, kad stebėtojų taryba bei valdyba ginčijamoms paskolos sutartims sudaryti aptariamam atveju iš esmės pritarė, patvirtindamos finansines ataskaitas, sudarydamos akcijų ir opciono sutartis ar neginčydamos paskolos sutarčių, nėra pagrįsti ir suderinami su galiojusiis teisiniu reglamentavimu. Be to, aptariamoje byloje įrodytas ne tik valdymo organo kompetencijos pažeidimas ir prieštaravimas juridinio asmens tikslams, bet ir atsakovo, kaip ieškovės kontrahento ginčijamuose sandoriuose, nesąžiningumas. Atsakovas, būdamas ieškovės steigėjas, akcininkas ir vykdomasis direktorius, turėjo ir galėjo žinoti bendrovės veiklos tikslus ir būti susipažinęs su jos įstatais bei juose įtvirtinta valdymo organų kompetencija. Atsakovui, atsižvelgiant į jo statusą bendrovėje bei vaidmenį formuojant jos veiklos politiką, turėjo ir galėjo būti žinoma, kad ginčijami sandoriai prieštarauja juridinio asmens teisnumui dėl valdymo organo kompetencijos pažeidimo ir jų prieštaravimo juridinio asmens tikslams, jam buvo žinoma ir ieškovės finansinė padėtis bei veiklos perspektyvos.

Lietuvos apeliacinis teismas (toliau – ir LApT) konstatavo Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 1.82 straipsnyje nustatytų sąlygų buvimą, t. y. kad ginčijamos paskolos sutartys su visais pakeitimais buvo sudarytos pažeidžiant ieškovės valdymo organų kompetenciją, prieštaravo bendrovės įstatams, o sutarčių šalys, įskaitant atsakovą, buvo nesažiningos.

Lietuvos apeliacinio teismo 2026 m. kovo 17 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [e2A-66-464/2026](#), 66–70 punktai

Dėl tiekėjo teisės reikalauti negautų pajamų iš perkančiosios organizacijos, neteisėtai sudariusios vidaus sandorius

Aptariamoje byloje LApT, atsižvelgęs į tai, kad ieškovės reikalavimas atlyginti nuostolius grindžiamas aplinkybe, jog perkančioji organizacija nepagrįstai neskelbė viešojo pirkimo, o prekes ar paslaugas įsigijo iš pasirinkto tiekėjo ir dėl to ieškovė negalėjo parduoti analogiškų prekių ar paslaugų, padarė išvadą, kad reikalavimas spręstinas pagal generalinio delikto taisyklę (CK 6.263 straipsnio 1 dalis).

Teisėjų kolegija pripažino, kad atsakovė pažeidė bendrą pareigą elgtis atidžiai ir rūpestingai. Įsiteisėjusiais teismų procesiniais sprendimais konstatuotas atsakovės pareigos įsigyti paslaugas, vadovaujantis viešųjų pirkimų reglamentavimu,

pažeidimas, kuris yra pakankamas, kad atsakovės veiksmai būtų įvertinti kaip neteisėti.

Spręsdamas dėl priežastinio ryšio, LAPT padarė išvadą, kad, jeigu atsakovė paslaugas būtų pirkusi vykdydama viešąjį pirkimą, ieškovė būtų turėjusi realias galimybes dalyvauti pirkime, o ji laimėjusi būtų turėjusi pajėgumų ir išteklių sudarytai sutarčiai įvykdyti. Ieškovė įrodė, kad būtų galėjusi viešajame pirkime pasiūlyti mažesnę paslaugų kainą nei vidaus sandorių I ir II kaina, taip pat kad laimėjusi pirkimą būtų turėjusi pajėgumų ir išteklių sudarytai sutarčiai įvykdyti, todėl egzistuoja priežastinis ryšys tarp neteisėtų veiksmų ir žalos.

Lietuvos apeliacinio teismo 2026 m. kovo 24 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [e2A-78-407/2026](#), 40, 44, 64 punktai

Dėl nevisiško draudimo instituto (CK 6.999 straipsnis) aiškinimo

CK 6.999 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad jeigu ne gyvybės draudimo sutartyje, išskyrus įstatymuose nurodytus atvejus, nustatyta draudimo suma yra mažesnė už draudimo vertę, tai įvykus draudžiamajam įvykiui draudikas privalo atlyginti draudėjui (naudos gavėjui) jo patirtų nuostolių dalį, proporcingą draudimo sumos ir draudimo vertės santykiui. Draudimo sutartyje gali būti nustatyta ir

didesnė draudimo išmoka, bet ne didesnė už draudimo vertę (CK 6.999 straipsnio 2 dalis).

LApT konstatavo, kad neviseškas draudimas yra įstatyme įtvirtintas privalomas draudiko elgesio modelis, taikomas kaip padarinys tais atvejais, kai draudimo vertė neatitinka draudimo sumos, nebent draudimo sutarties šalys būtų susitarusios šio instituto netaikyti (pvz., aiškiai susitarusios dėl proporcingo atlyginimo taisyklės netaikymo ar didesnės draudimo išmokos, t. y. dėl CK 6.999 straipsnio 2 dalyje numatytos išimties taikymo). Jei individualiose draudimo sutarties sąlygose tokių išimčių šalys nėra aptarusios, taikomos įstatymo normos ir draudimo rūšies taisyklės.

Lietuvos apeliacinio teismo 2026 m. balandžio 2 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [e2A-101-467/2026](#), 44, 60 punktai

Dėl statinyje atliktų pagerinimų teisinio vertinimo

LApT pažymėjo, kad darbai, kuriais pakeičiamos statinio laikančiosios konstrukcijos, pakeičiant statinio išorės matmenis, priskiriami statinio rekonstrukcijai. Nors tokie darbai, kaip antai kanalizacijos, vandentiekio įrengimas, šildymo šaltinio atnaujinimas, priskirtini statinio paprastojo remonto darbų kategorijai, jie iš esmės pagal kai kurių iš jų pobūdį ir naudingo tarnavimo laiką pakeičia turto naudingąsias savybes ir vien dėl jų atlikimo

reikšmingai padidina turto vertę, todėl, vertinant kompleksiskai, jie gali būti pripažinti esminiu turto (buto) pagerinimu.

Lietuvos apeliacinio teismo 2026 m. balandžio 2 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [e2A-91-516/2026](#), 47 punktas

Dėl nuostolių apskaičiavimo metodo parinkimo ir atsakovo veiksmų vertinimo

Subjektyvusis (konkretus) nuostolių apskaičiavimo metodas, įtvirtintas Tarptautinio privatinės teisės unifikavimo instituto parengtų Tarptautinių komercinių sutarčių principų (toliau – UNIDROIT principai) 7.4.5 straipsnyje (angl. *proof of harm in case of replacement transaction*), reiškia, kad nuostoliai gali būti apskaičiuojami nustatant skirtumą tarp nutrauktoje sutartyje šalių sulygotos kainos ir tos kainos, už kurią prekės buvo parduotos ar nupirktos jau nutraukus sutartį. Objektivusis (abstraktus) nuostolių apskaičiavimo metodas, įtvirtintas UNIDROIT principų 7.4.6 straipsnyje (angl. *proof of harm by current price*), taikytinas tais atvejais, kai nukentėjusi sutarties šalis nebesudaro naujos pirkimo–pardavimo sutarties. Tokiu atveju nukentėjusios šalies nuostoliai apskaičiuojami kaip nutrauktos sutarties kainos ir šios sutarties nutraukimo metu buvusios prekių rinkos kainos skirtumas.

LApT konstatavo, kad lūkesčio interesui, kaip išimtiniam ikisutartinės atsakomybės būdui, apginti gali būti taikomi tiek subjektyvūs, tiek objektyvūs nuostolių apskaiciavimo metodai, atsižvelgiant į tai, ar pirkėjas vėliau sudarė pakeičiančią sutartį ar ne.

Lietuvos apeliacinio teismo 2026 m. balandžio 23 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [e2A-119-467/2026](#), 108, 109, 118 punktai

Dėl įpėdinių atsakomybės paveldint pagal antstolio sudarytą paveldimo turto apyrašą

LApT pažymėjo, kad įpėdinio, paveldėjusio palikimą pagal antstolio sudarytą apyrašą, atsakomybė palikėjo kreditoriams yra apribota tik paveldėtu turtu, t. y. toks įpėdinis už palikėjo skolas atsako tik paveldėtu turtu ir neprivalo dengti skirtumo (jei toks yra) iš savo asmeninių lėšų (CK 5.53 straipsnio 1 dalis). Be to, tokia įpėdinių apsauga taikoma visiems įpėdiniams, jei nors vienas iš jų palikimą priėmė pagal antstolio sudarytą paveldimo turto apyrašą. Kita vertus, įstatymų leidėjas taip pat yra įtvirtinęs griežtą atsakomybę nesąžiningam ar neatsakingam įpėdiniui, dėl kurio kaltės į turto apyrašą nebuvo įtrauktas tam tikras turtas ir (ar) įsipareigojimai. Tokiu atveju įpėdinis (ar įpėdiniai) praranda turto apyrašo garantuojamą apsaugą ir už palikėjo skolas atsako visu savo turtu

(CK 5.54 straipsnis). Kaltė gali pasireikšti tiek tyčia, tiek dideliu neatsargumu.

Aptariamoje byloje įpėdiniai sąmoningai atribojo ūkininko ūkį nuo mirusiojo palikimo turto masės į apyrašą įtraukdami tik dalį turto. Toks elgesys atitinka CK 5.54 straipsnio taikymo sąlygas, todėl jie prarado teisę į ribotą atsakomybę ir privalo atsakyti kreditoriams visu savo asmeniniu turtu.

Lietuvos apeliacinio teismo 2026 m. gegužės 5 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [e2A-152-467/2026](#), 53, 54, 86, 87 punktai

Dėl įpėdinių teisės inicijuoti ginčą dėl paveldimo turto padalijimo, kol dar nėra išduotas paveldėjimo teisės liudijimas

LApT pažymėjo, kad paveldėjimo teisės liudijimas civilinės teisės prasme nelaikytinas teisę sukuriančiu aktu, o yra konstatuojamojo pobūdžio notarinis dokumentas, kuriuo tik oficialiai patvirtinamas jau įvykęs palikimo priėmimo faktas ir atsiradusi teisė į palikimą. Paveldėjimo teisė atsiranda palikėjo mirties momentu (CK 5.3 straipsnio 1 dalis). Taigi, vien ta aplinkybė, kad dar neatliktas formalus notarinis veiksmas – neišduotas paveldėjimo teisės liudijimas, negali užkirsti kelio įpėdiniams išspręsti visus tarp jų kylančius ginčus, kad būtų efektyviai užbaigtos formalios paveldėjimo procedūros. Paveldėjimo teisės liudijimo išdavimo momentas yra

svarbus įpėdinių ir trečiųjų asmenų santykiams, tačiau ne įpėdinių tarpusavio ginčams išspręsti.

Be to, tuo atveju, kai tarp įpėdinių kyla nesutarimų dėl paveldimo turto padalijimo, nebūtinai visas palikimą sudarantis turtas turi būti padalytas teisme, t. y. teisme turi būti padalytas tik tas turtas, kuris yra ginčo objektas. Įpėdiniai gali sutikti su viso ar dalies paveldimo turto padalijimu jiems pagal įstatymą (tokiu atveju nekyla poreikio nei pasirašyti sutarties, nei spręsti šio klausimo teisme), įpėdiniai taip pat gali susitarti dėl viso ar dalies paveldimo turto pasidalijimo sutartimi, o tuo atveju, kai dėl paveldimo turto ar tam tikros jo dalies (tam tikrų palikimą sudarančių objektų) padalijimo iškyla ginčas – pareikšti reikalavimus teisme dėl konkretaus paveldėto turto padalijimo. Teismas tokiu atveju turi spręsti tik dėl to paveldėto turto, dėl kurio įpėdiniai yra pareiškę reikalavimus, padalijimo.

Lietuvos apeliacinio teismo 2026 m. gegužės 14 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [e2A-137-854/2026](#), 31, 33, 40 punktai

Dėl teismo teisės kontroliuoti darbdavio mokamas netesybas DK 147 straipsnio 2 dalies pagrindu

Lietuvos Respublikos darbo kodekso (toliau – DK) 147 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad, darbo santykiams pasibaigus, o darbdaviui ne dėl darbuotojo kaltės uždelsus atsiskaityti su juo, darbdavys privalo

mokėti netesybas, kurių dydis yra darbuotojo vidutinis darbo užmokestis per mėnesį, padaugintas iš uždelstų mėnesių skaičiaus, tačiau ne daugiau kaip iš šešių.

Tiek iki 2017 m. liepos 1 d. galiojusios redakcijos DK, tiek aktualios redakcijos DK įtvirtintos finansinės sankcijos darbdaviui suformuluotos imperatyviai, nenumatant galimybės jas mažinti dėl įstatyme tiesiogiai nenurodytų priežasčių. Tačiau teismų praktikoje taikomos iki 2017 m. liepos 1 d. galiojusios redakcijos DK nuostatos nebuvo vertinamos kaip apribojančios teismo kompetenciją kiekvienu konkrečiu atveju įvertinti taikytinos sankcijos dydį proporcingumo padarytam teisės pažeidimui aspektu. Priešingai, buvo pabrėžiama teismo kompetencija pagrįstai užtikrinti proporcingumo principo įgyvendinimą. Teisėjų kolegija padarė išvadą, kad nuo 2017 m. liepos 1 d. keičiant teisinį aptariamų sankcijų reglamentavimą nebuvo sugriežtinta ar apribota teismo diskrecijos apimtis.

Taigi, teismas, taikydamas DK 147 straipsnio 2 dalį, atsižvelgęs į konkrečiu atveju nustatytas darbdavio uždelsimo atsiskaityti su darbuotoju aplinkybes, turi kompetenciją įvertinti darbdaviui taikytinos sankcijos dydį šalių interesų pusiausvyros ir proporcingumo principų aspektu.

Lietuvos apeliacinio teismo 2026 m. gegužės 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [e2-422-910/2025](#), 31, 35 punktai

Dėl rizikos prisiėmimo įsigyjant žemės sklypą

Aptariamoje byloje ieškovė įsigijo žemės sklypą, kurio plotas buvo nurodytas preliminarinių matavimų pagrindu. Po sutarties sudarymo paaiškėjo, kad atlikus kadastrinius žemės sklypo matavimus jo plotas sumažėjo 34 arais, o po Nacionalinės žemės tarnybos prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos išvados pateikimo iš viso sumažėjo 74 arais.

Maksimali leistina žemės sklypo paklaida, vadovaujantis Nekilnojamojo turto kadastro nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. balandžio 15 d. nutarimu Nr. 534, 21 punktu, yra 0,2890 ha.

LApT konstatavo, kad vien tai, jog pirkėja žinojo, jog, atlikus kadastrinius matavimus, žemės sklypo plotas gali sumažėti, savaime nelemia išvados, kad ji, sudarydama sutartį, prisiėmė visą su bet koku galimu pokyčiu susijusią riziką. Tokios rizikos prisiėmimas negali būti siejamas su didesniais nuokrypiais, negu leistinos teisės aktuose nustatytos paklaidos tarp preliminarinių ir tikslųjų (kadastrinių) matavimų. Toks žymus žemės sklypo ploto sumažėjimas nėra sietinas su galimu pokyčiu, kuris

galėtų būti vertinamas kaip tikėtinas atlikus kadastrinius matavimus.

LApT pažymėjo, kad sutarties šalys prisiima (gali prisiimti) riziką tik tokia apimtimi, kurią jos esamoje situacijoje protingai gali numatyti ir įvertinti. Didesnės apimties ploto neatitiktis, viršijanti teisės aktuose numatytą paklaidą, net ir apdairiam, visą galimą informaciją apie perkamą objektą surinkusiam asmeniui negalėjo būti numatoma.

Lietuvos apeliacinio teismo 2026 m. birželio 16 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [e2A-177-516/2026](#), 54, 64, 65 punktai

2. CIVILINIO PROCESO TEISĖ

Dėl teismo sprendimo vykdymo tvarkos pakeitimo negalimumo, kai prašoma pakeisti atsakovą

LApT pažymėjo, kad Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – CPK) 284 straipsnyje įtvirtintas sprendimo vykdymo tvarkos pakeitimo institutas skirtas daugiau techniniams ar organizaciniais aspektams, kliudantiems įvykdyti sprendimą, koreguoti (pvz., išdėstyti vykdymą dalimis, pakeisti vykdymo būdą), tačiau ne sprendimo rezoliucinėje dalyje nurodytiems asmenims ar jiems nustatytoms materialiosioms pareigoms pakeisti, kitaip tariant, ne materialiesiems teisiniais aspektams koreguoti.

Netinkamo atsakovo pakeitimas galimas tik bylos nagrinėjimo stadijoje, kol nėra priimtas galutinis teismo sprendimas (CPK 45 straipsnio 1 dalis). Įsiteisėjęs teismo sprendimas, kuriame nustatytos konkrečios atsakovo pareigos, reiškia, kad bylos nagrinėjimo metu ieškovas pasirinko tinkamą asmenį, turintį atsakyti pagal ieškinį, todėl vykdymo procese netinkamo atsakovo klausimas negali būti keliamas.

Lietuvos apeliacinio teismo 2026 m. kovo 5 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [e2-161-790/2026](#), 16, 18 punktai

Dėl informavimo apie vykdomojo rašto išdavimą pagal patvirtintą taikos sutartį

LApT nurodė, kad vykdomojo rašto išdavimas pagal teismo patvirtintą taikos sutartį (CPK 646 straipsnio 3 dalis) yra kompleksinis procesas, kurio metu teismas turi ir nustatyti taikos sutarties nevykdymo faktą, ir analizuoti konkrečias jos sąlygas (jų vykdytinumą, šalių valią, tam tikrų sutarties sąlygų suvokimą ir tikruosius ketinimus bei pan.). Tai atitinkamai suponuoja nagrinėjančio teismo pareigą atlikti išsamią faktinių aplinkybių analizę. Siekdamas tinkamai atlikti tokią analizę, teismas, prieš sprendamas vykdomojo rašto išdavimo pagal teismo patvirtintą taikos sutartį klausimą, apie tai įstatyme nustatyta tvarka turi informuoti taikos sutarties šalis. Taigi, nusprendęs prašymą išduoti vykdomąjį raštą nagrinėti rašytinio proceso tvarka, teismas apie

paskirtą teismo posėdį turi informuoti byloje dalyvaujančius asmenis (CPK 153 straipsnio 2 dalis). Priešingu atveju būtų sudarytos prielaidos paneigti įstatyme nustatytą pareigą ištirti šalių nurodytas aplinkybes ir pateiktus įrodymus apie taikos sutarties sąlygų vykdymą. Be to, vykdomojo rašto išdavimas CPK 646 straipsnio 3 dalyje nustatytu atveju pasižymi specifika, nes jis išduodamas remiantis teismo patvirtinta pačių šalių sudaryta taikos sutartimi. Todėl ypač svarbu suteikti šalims galimybę pasisakyti dėl taikos sutarties (ne)vykdymo aplinkybių, kad teismas, spręsdamas vykdomojo rašto išdavimo klausimą, galėtų jas įvertinti ir dėl jų pasisakyti. Informavimas apie klausimo nagrinėjimą negali būti formalus – turi būti suteikiamos realios galimybės abiem šalims pasisakyti dėl prašymo išduoti vykdomąjį raštą, kai nevykdoma teismo patvirtinta taikos sutartis, (ne)pagrįstumo.

Lietuvos apeliacinio teismo 2026 m. kovo 5 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [e2-176-1097/2026](#), 21, 22 punktai

Dėl galimybės spręsti pakartotinį klausimą dėl trečiojo asmens, nepareiškiančio savarankiškų reikalavimų, pašalinimo iš bylos

LApT pažymėjo, kad trečiųjų asmenų, nepareiškiančių savarankiškų reikalavimų, įtraukimas į bylą ar pašalinimas iš bylos yra proceso klausimas, kuris, pasikeitus aplinkybėms, gali būti sprendžiamas

iš naujo. Aptariamam atveju konstatuota, kad ankstesnė teismo nutartis, kuria nebuvo patenkintas byloje dalyvaujančių asmenų prašymas pašalinti apeliantą iš bylos, nesukelia *res judicata* (teismo galutinai išspręsto klausimo) padarinių ir nedraudžia teismui, pasikeitus aplinkybėms, iš naujo spręsti dėl apelianto pašalinimo iš dalyvaujančių byloje asmenų.

Lietuvos apeliacinio teismo 2026 m. kovo 20 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [e2-1-910/2026](#), 55 punktas

Dėl įpareigojimo sumokėti žyminį mokestį proceso atnaujinimo stadijoje

LApT konstatavo, kad aplinkybė, jog ieškinys jau priimtas, savaime netrukdo pirmosios instancijos teismui taikyti ieškinio trūkumų šalinimo institutą, kai tik nagrinėjant bylą paaiškėja, kad egzistuoja CPK 296 straipsnyje nurodyti procesinio dokumento trūkumai, kurie galėtų būti ištaisyti per teismo suteiktą terminą. Tokiu atveju ieškinio priėmimo klausimas nėra sprendžiamas iš naujo: teismas nutarties rezoliucinėje dalyje nurodo, kad nepašalinus trūkumų ieškinys bus paliktas nenagrinėtas, o ne laikomas nepaduotu.

Aptariamoje byloje padaryta išvada, jog situacijos teisinio vertinimo nekeičia tai, kad teismas jau buvo baigęs bylos nagrinėjimą, nes šiuo atveju teismas skundžiama nutartimi pirmiausia nutarė atnaujinti bylos nagrinėjimą iš esmės (CPK 256 straipsnis). Tai reiškia, kad buvo grįžta į

bylos nagrinėjimo iš esmės stadiją, o jos metu galėjo ir turėjo būti atliekami visi reikiami procesiniai veiksmai, tarp jų ir paaiškėjusių procesinio dokumento trūkumų šalinimo instituto taikymas.

Lietuvos apeliacinio teismo 2026 m. kovo 17 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [e2-283-854/2026](#), 14, 15 punktai

Dėl atleidimo nuo žyminio mokesčio mokėjimo, kai ieškinys pareiškiamas valstybei dėl žalos, susijusios su nepagrįstai inicijuotu civilinio turto konfiskavimu

CPK 83 straipsnio 1 dalies 6 punktu įstatymo leidėjas turėjo tikslą šalis atleisti nuo žyminio mokesčio mokėjimo tose bylose, kur nagrinėjamas ginčas susijęs su Lietuvos valstybės pareiga atlyginti žalą dėl bet kokių neteisėtų teisėjo ar kitų valstybės pareigūnų veiksmų, atliktų nagrinėjant administracinę, baudžiamąją ar civilinę bylą.

LApT pažymėjo, kad ieškinio reikalavimas atlyginti žalą, atsiradusią, ieškovų teigimu, prokurorui neteisėtai inicijavus bylą dėl civilinio turto konfiskavimo, patenka į aptariamą atleidimo nuo žyminio mokesčio mokėjimo nuostatą taikymo sritį, nepaisant to, kad jis grindžiamas veiksmais, kurie konkrečiai (lingvistiškai) aptariamoje nuostatoje nėra įvardyti.

Lietuvos apeliacinio teismo 2026 m. gegužės 14 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [e2-292-1097/2026](#), 11, 12 punktai

Dėl žyminio mokesčio (ne)grąžinimo CPK 87 straipsnio 1 dalies 10 punkte nurodytu pagrindu

CPK 87 straipsnio 1 dalies 10 punkte įtvirtinta, kad sumokėtas žyminis mokestis arba jo dalis suinteresuoto asmens pareiškimu grąžinami, kai byla baigiama nepriimant teismo sprendimo dėl ginčo esmės ne dėl ieškovo kaltės, t. y. kai tokį procesinį rezultatą – bylos baigimą nepriimant sprendimo dėl ginčo esmės – nulėmė ne ieškovo veiksmai ar neveikimas.

Aptariamoje byloje susiklostė tokia procesinė situacija, kad byla pagal pareiškėjos prašymą atnaujinti procesą buvo nutraukta ir joje sprendimas dėl ginčo esmės nebuvo priimtas, buvo nulemta ne pareiškėjos veiksmais ar neveikimu, ne jos pasirinkta teisių gynbos priemone ar taktika, o tai, kad prašytoje atnaujinti civilinėje byloje priimtas įsiteisėjęs apeliacinės instancijos teismo procesinis sprendimas buvo panaikintas kasacinio teismo ir byla perduota iš naujo nagrinėti apeliacinės instancijos teismui.

LApT pažymėjo, kad, sprendžiant dėl žyminio mokesčio (ne)grąžinimo pagal CPK 87 straipsnio 1 dalies 10 punkte nurodytą pagrindą, nustatomas

procesinės situacijos – bylos užbaigimo nepriimant sprendimo dėl ginčo esmės – priežastinis ryšys su asmens atliktais veiksmais ar neveikimu. Iš CPK 87 straipsnio 1 dalies 10 punkto turinio matyti, kad pagal bendrąją taisyklę, kai byla baigiama nepriimant teismo sprendimo dėl ginčo esmės, žyminis mokestis yra grąžinamas, išskyrus atvejus, kai nustatoma ieškovo kaltė dėl tokios proceso baigties (bylos baigties nepriimant teismo sprendimo dėl ginčo esmės). Taigi, bylą dėl proceso atnaujinimo užbaigiant nepriėmus teismo sprendimo dėl ginčo esmės ne dėl pareiškėjos kaltės sumokėtas žyminis mokestis už prašymą atnaujinti procesą yra grąžinamas.

Lietuvos apeliacinio teismo 2026 m. birželio 11 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [e2-347-1097/2026](#), 26, 31, 32 punktai

Dėl bylos, kurioje reiškiamas reikalavimas, susijęs su draudimo teisiniais santykiais, jurisdikcijos nustatymo

2012 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (toliau – Reglamentas „Briuselis Ia“) 13 straipsnio 2 dalyje nustatyta teisė dėl draudėjo veiksmų žalą patyrusiam trečiajam asmeniui (ieškovui) reikšti tiesioginį ieškinį draudikui, kurio buveinės vieta yra valstybėje narėje,

ieškovo nuolatinės gyvenamosios vietos (buveinės) teisme, jeigu toks tiesioginis ieškinys yra galimas. Kitaip tariant, ne tik draudėjas, apdraustasis ir naudos gavėjas, bet ir žalą patyręs asmuo, norėdamas pareikšti tiesioginį ieškinį draudikui, be kita ko, turi teisę pasirinkti vieną iš trijų Reglamento „Briuselis Ia“ 11 straipsnio 1 dalyje įtvirtintų alternatyvų, tarp kurių – pareikšti ieškinį pagal ieškovo, kaip žalą patyrusios šalies, nuolatinę gyvenamąją (buveinės) vietą.

Lietuvos apeliacinio teismo 2026 m. gegužės 21 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [e2-308-464/2026](#), 23 punktas

Dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo bylose dėl prekių ženklų savininkų teisių pažeidimų

LApT nurodė, kad pagal Lietuvos Respublikos prekių ženklų įstatymo (toliau – PŽĮ) 73 straipsnio 2 dalį laikinosios apsaugos priemonės taikytinos esant šioms sąlygoms: 1) egzistuoja pakankamas pagrindas įtarti, kad buvo pažeistos šio įstatymo nustatytos teisės; 2) būtina užkirsti kelią gresiantiems neteisėtiems veiksams, skubiai nutraukti neteisėtus veiksmus ir įvykdyti teismo galutinį sprendimą. Atsižvelgiant į PŽĮ 73 straipsnio 2 dalies nuostatas, bylose dėl prekių ženklų savininkų teisių pažeidimų taikomomis laikinosiomis apsaugos priemonėmis gali būti siekiama ne tik galutinio teismo sprendimo įvykdymo užtikrinimo, bet ir prevencinių tikslų,

t. y. prekės ženklo savininko teisių apsaugos tol, kol bus išnagrinėtas tarp šalių kilęs ginčas. Tokiu atveju laikinosios apsaugos priemonės dažnai iš esmės sutampa su pareikštu ieškiniu siekiamais tikslais.

Lietuvos apeliacinio teismo 2026 m. kovo 26 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [e2-216-866/2026](#), 18 punktas

Dėl viešųjų pirkimų bylose taikomų laikinųjų apsaugos priemonių specialiųjų nuostatų

Sprendžiant laikinųjų apsaugos priemonių taikymo klausimus viešųjų pirkimų bylose, be bendrųjų tokias priemones reglamentuojančių teisės normų, taikomų tokioms byloms nagrinėti, taikomos specialiosios nuostatos, įtvirtintos CPK 423⁷ straipsnyje. Teismas priima motyvuotą nutartį dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo, vadovaudamasis ekonomiškumo, efektyvumo, proporcingumo principais bei viešuoju interesu, ir gali netaikyti laikinųjų apsaugos priemonių, jei jų neigiami padariniai galėtų viršyti jų teikiamą naudą.

Aptariamoje byloje pirmosios instancijos teismas sustabdė paskelbto pirkimo procedūras iki galutinio sprendimo priėmimo dienos, įskaitant draudimą leisti pateikti pasiūlymus, juos vertinti bei sudaryti pirkimo sutartį, tačiau LApT nustatęs, kad ginčo pirkimo objektas – dujotiekio tinklų įrengimo projektas Pabradės poligono teritorijoje – yra ypatingos svarbos, susijęs su nacionaliniu saugumu ir

gynyba, su Lietuvos Respublikos tarptautinių įsipareigojimų NATO dėl priešakinės gynybos ir karinio buvimo didinimo rytinėje NATO dalyje, taip pat ir dėl karinės infrastruktūros vystymo, vykdymu, atmetė prašymą taikyti laikinąsias apsaugos priemonės.

LApT nurodė, kad Lietuvos geopolitinė padėtis, Rusijos agresija ir toliau blogėjanti saugumo situacija regione bei pasaulyje lemia poreikį imtis neatidėliotinų ir skubių veiksmų užtikrinant priešakinės gynybos ir karinio buvimo didinimą rytinėje NATO dalyje, vystant karinę infrastruktūrą, reikalingą sąjungininkams priimti. Pritaikius laikinąsias apsaugos priemonės, kiltų reali grėsmė laiku neužtikrinti tinkamų sąlygų sąjungininkams priimti ir veikti, todėl tai galėtų nulemti ne tik papildomas valstybės išlaidas (pavyzdžiui, laikino apgyvendinimo sprendimo poreikį), bet ir tarptautinių įsipareigojimų pažeidimą, be to, turėtų neigiamų padarinių valstybės gynybai. LApT taip pat pažymėjo, kad galimi valstybės ir visuomenės praradimai, atidėjus pirkimo įgyvendinimą, susiję su valstybės ir visuomenės saugumu bei tarptautinių įsipareigojimų pažeidimu, būtų didesni nei ieškovės galimi turtiniai praradimai.

Lietuvos apeliacinio teismo 2026 m. birželio 4 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [e2-452-1097/2026](#), 13, 31, 32 punktai

Dėl teisės apeliacine tvarka skųsti pirmosios instancijos teismo nutarties motyvus

Teisė skųsti teismo procesinio sprendimo motyvus nėra besąlyginė – jai įgyvendinti dalyvaujantis byloje asmuo turi pagrįsti savo teisinį suinteresuotumą tai daryti, t. y. nurodyti, kokį poveikį jo teisėms ar pareigoms, teisiniam statusui turi ir gali sukurti jam teisinius padarinius ateityje kvestionuojamos teismo išvados.

LApT konstatavo, kad vien tai, jog pateiktas tam tikrų aplinkybių įvertinimas, sprendžiant konkretų procesinį klausimą – įpareigoti sumokėti užstatą galimų bylinėjimosi išlaidų atlyginimui užtikrinti CPK 95 straipsnio 3 dalies kontekste, nesudaro pagrindo daryti išvados, jog nutartyje nurodyti motyvai dėl procesinio elgesio daro (darytų) poveikį ieškovės teisėms ar pareigoms, teisiniam statusui ir (ar) sukuria jai teisinius padarinius ateityje, t. y. kad ieškovė turi teisę skųsti pirmosios instancijos teismo nutarties motyvus.

Lietuvos apeliacinio teismo 2026 m. birželio 18 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e2-465-450/2026, 24, 26 punktai

3. VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ TEISĖ

Dėl tiekėjų paraiškų atmetimo VPĮ 45 straipsnio 2¹ dalies 6 punkto pagrindu

Aptariamoje byloje nustatyta, kad tiekėjos priklauso įmonių grupei, kurios narė Baltarusijos ir Austrijos draudimo bendrovė vykdo veiklą Baltarusijos Respublikoje ir yra įtraukta į Vyriausybės patvirtintą Valstybių ar teritorijų, su kuriomis susijusiems viešųjų pirkimų pasiūlymams taikomos Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo (toliau – VPĮ) 45 straipsnio 2¹ dalies nuostatos, sąrašą.

VPĮ 45 straipsnio 2¹ dalies 6 punkte nustatyta, kad, jeigu tiekėjas yra ūkio subjektų grupės, kurios bet kuris narys vykdo veiklą VPĮ 92 straipsnio 15 dalyje numatyta sąraše nurodytose valstybėse ar teritorijose, narys, jis vertintinas kaip keliantis grėsmę nacionaliniam saugumui. LApT pažymėjo, kad tokių tiekėjų dalyvavimas viešajame pirkime reikštų netiesioginį karo prieš Ukrainą veiksmuose dalyvaujančio Baltarusijos režimo finansavimą bei fakto, jog nagrinėjamu atveju egzistuoja grėsmė nacionaliniam saugumui VPĮ 45 straipsnio 2¹ dalies 6 punkto prasme, patvirtinimą.

Be to, LApT konstatavo, kad tokia aplinkybė kaip Baltarusijos teisinio režimo apsunkinimas bendrovei pasitraukti iš Baltarusijos nesudaro prielaidų netaikyti VPĮ 45 straipsnio 2¹ dalies 6 punkte nustatyto paraiškų atmetimo ir pašalinimo iš pirkimo pagrindo.

Lietuvos apeliacinio teismo 2026 m. balandžio 16 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [e2A-156-934/2026](#), 54, 60, 61 punktai

Dėl viešajame pirkime nustatytos sąlygos (ne)teisėtumo

Aptariamoje byloje ginčas kilo dėl viešojo pirkimo techninės specifikacijos reikalavimo, pagal kurį paslaugoms teikti naudojami autobusai būtų „nauji (nenaudoti) ir jų gamybos metai – ne ankstesni kaip 2026 metai“.

Pagal VPĮ 37 straipsnio 3 dalį techninė specifikacija turi užtikrinti konkurenciją ir nediskriminuoti tiekėjų.

LApT vertinimu, esant nurodytam reikalavimui yra ribojama konkurencija, nes susiaurinamas potencialių tiekėjų dalyvavimas pirkime, t. y. tiekėjų, galinčių pasiūlyti naujus ir visus techninius parametrus atitinkančius autobusus, reikalingus keleiviams vežti, tačiau jų negalinčių pasiūlyti dėl autobusams keliamo reikalavimo – „ne ankstesni nei 2026 metai“. Be to, nesant racionalaus paaiškinimo, kodėl reikalinga tokia sąlyga, tai prieštarauja ir racionalaus lėšų panaudojimo principui.

Lietuvos apeliacinio teismo 2026 m. birželio 11 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [e2A-241-866/2026](#), 20, 24, 39, 40 punktai

4. NEMOKUMO TEISĖ

Dėl nutarties, kuria atidėtas terminas nemokumo administratoriui sušaukti pirmąjį bendrovės kreditorių susirinkimą bankroto procese

LApT pažymėjo, kad teismo nutartis, kuria atidėtas terminas sušaukti pirmąjį kreditorių susirinkimą, neužkerta galimybės tolesnei bylos eigai ir neapriboja apelianto bei kitų bendrovės bankroto proceso dalyvių teisės dalyvauti bankroto procese, kadangi procesas bankroto byloje gali vykti toliau. Nors pirmojo kreditorių susirinkimo sušaukimas yra svarbus, nes jame kreditoriams pateikiama visa reikšminga su būsimu bankroto procesu susijusi informacija apie turimus įsiskolinimus, turtą, bankroto proceso išlaidas, nuomonę dėl taikos sudarymo galimybių ir pan. (Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymo (toliau – JANĮ) 60 straipsnio 3 dalis), tačiau tokia kreditorių teisė turi būti derinama ir su veiksmingo juridinių asmenų nemokumo proceso tikslu bei efektyvumo principu. Nutartyje padaryta išvada, kad aptariamam atveju kreditorių susirinkimas bendrovės bankroto procese neabejotinai įvyks, kai išnyks aplinkybės, dėl kurių buvo atidėtas pirmojo kreditorių susirinkimo sušaukimo terminas.

Lietuvos apeliacinio teismo 2026 m. kovo 5 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [e2-244-450/2026](#), 19 punktas

Dėl galimybės kelti dar vieną restruktūrizavimo bylą

LApT konstatavo, kad JANĮ nenustatyti ribojimai, draudimas ar sąlygos kelti ne vieną restruktūrizavimo bylą, išskyrus JANĮ 24 straipsnio 3 dalyje įtvirtintą atvejį.

Sprendžiant klausimą dėl dar vienos restruktūrizavimo bylos iškėlimo (pasibaigus pirmajai), turi būti įvertinamas prieš tai vykęs restruktūrizavimo procesas ir jo rezultatai, nes, keliant naują restruktūrizavimo bylą, visų pirma turi būti patikrinama, ar restruktūrizavimo procesu nėra piktnaudžiuojama. Tokiose bylose piktnaudžiavimas yra vertinamasis kriterijus. Vienas iš piktnaudžiavimo aspektų gali būti tai, kad nauju restruktūrizavimo planu siekiama dar kartą atidėti ar nurašyti kreditorių finansinius reikalavimus, susidariusius iki pirmojo restruktūrizavimo. Šie požymiai gali rodyti ne tik piktnaudžiavimą restruktūrizavimo procesu, bet ir įmonės veiklos neefektyvumą ar negyvybingumą.

Aptariamam atveju restruktūrizavimo byla pripažinta ankstesnio restruktūrizavimo proceso tąsa, nes nustatyta, kad siekta dar kartą restruktūrizuoti skolas kreditoriams, susidariusias iki pirmojo restruktūrizavimo. Toks procesinis elgesys įvertintas kaip piktnaudžiavimas restruktūrizavimo procesu.

Lietuvos apeliacinio teismo 2026 m. kovo 24 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [e2-259-407/2026](#), 26, 27, 30 punktai

Dėl kitoje civilinėje byloje sudarytos taikos sutarties prieštaravimo likviduojamos įmonės kreditorių interesams

Aptariamoje byloje ieškovė (likviduojama dėl bankroto bendrovė) kreipėsi į teismą su ieškiniu prašydama iš atsakovų žalos atlyginimo. Šioje civilinėje byloje buvo pasirašyta taikos sutartis ir teismui buvo pateiktas prašymas ją patvirtinti.

LApT pažymėjo, kad taikos sutarties punktą, kuriame nustatyta, jog mokėjimai bus atliekami tik po to, kai ieškovė (likviduojama dėl bankroto bendrovė) civilinėje byloje pateiks pareiškimą dėl prašymo bankrotą pripažinti tyčiniu atsiėmimo ir teismo nutartis, kuria teismas ieškovės pareiškimą paliks nenagrinėtą, įsiteisės, prieštarauja viešajam interesui. Be to, klausimas dėl pareiškimo tyčinio bankroto byloje atsiėmimo gali būti sprendžiamas tik tyčinio bankroto byloje, o ne kitoje civilinėje byloje.

Lietuvos apeliacinio teismo 2026 m. gegužės 12 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [e2-311-407/2026](#), 12, 15 punktai

Dėl JANĮ 13 straipsnio 2 dalies taikymo (apribojimo asmeniui eiti vadovo ar kolegialaus

nario pareigas), kai asmuo faktiškai nebevadovauja juridiniam asmeniui

JANĮ 13 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta poveikio priemonė yra prevencinio pobūdžio sankcija, kurios tikslas – apriboti asmens galimybę ateityje eiti juridinio asmens vadovo pareigas ar būti kolegialaus valdymo organo nariu. LApT pažymėjo, kad vien tai, jog asmuo šiuo metu nebevadovauja juridiniam asmeniui ir (ar) nėra kolegialaus valdymo organo narys, nepaneigia teismo teisės spręsti dėl JANĮ 13 straipsnio 2 dalyje numatytų teisinių padarinių taikymo, kai konstatuojamas įstatyme nustatytų pareigų pažeidimas. Priešingas aiškinimas nepagrįstai susiaurintų normos taikymo apimtį ir paneigtų jos prevencinę paskirtį.

Lietuvos apeliacinio teismo 2026 m. gegužės 14 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [e2-424-881/2026](#), 34 punktas

5. PACIENTŲ TEISĖS IR ŽALOS SVEIKATAI ATLYGINIMAS

Dėl sutikimo atlikti chirurginę operaciją, invazinę ir (ar) intervencinę procedūrą

Prieš atliekant pacientui chirurginę operaciją, invazinę ir (ar) intervencinę procedūrą, turi būti gautas informacija pagrįstas paciento sutikimas, kad jam būtų atliekama konkreči chirurginė operacija, invazinė ir (ar) intervencinė procedūra. Toks sutikimas turi būti

išreikštas raštu, pasirašant sveikatos apsaugos ministro patvirtintus reikalavimus atitinkančią formą.

LApT konstatavo, kad įstatyme nustatytos rašytinio sutikimo formos nebuvimas savaime nereiškia, jog asmuo buvo gydomas be jo sutikimo. Be to, LApT pažymėjo, kad, įvertinus iškilusią grėsmę, skubūs gydytojų veiksmai, net jei tam tikrais aspektais neatitinka formalių norminių reikalavimų (pvz., dėl paciento artimųjų informavimo, gydytojų konsiliumo sprendimų rašytinio įforminimo), negali būti laikomi neteisėtais, jei esminis tikslas yra nedelsiant reaguoti ir išsaugoti paciento sveikatą bei gyvybę.

Lietuvos apeliacinio teismo 2026 m. balandžio 23 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [e2A-37-881/2026](#), 58, 59, 67 punktai

Pastaba. Lietuvos apeliacinio teismo apžvalgoje pateikiamos neoficialios procesinių sprendimų santraukos, parengtos tik siekiant informuoti.

Parengė Lietuvos apeliacinio teismo
Teismų praktikos skyrius
Gedimino pr. 40, LT-01503 Vilnius
Tel. 0 706 63 685
apeliacinis@apeliacinis.lt
www.apeliacinis.lt

Vilnius, 2026 m.